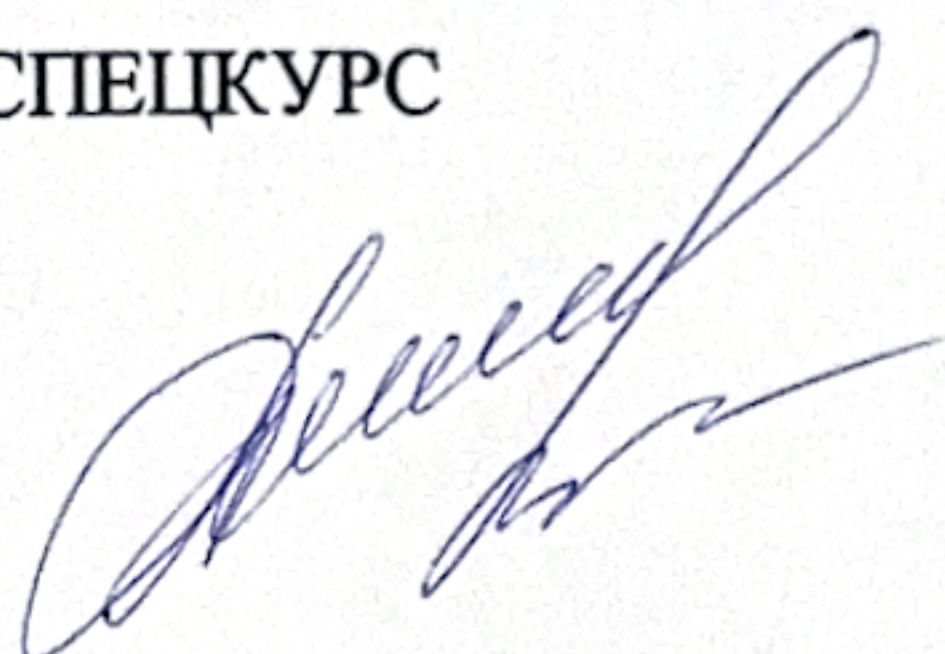

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

**ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХОРОВИХ ТВОРІВ КОМПОЗИТОРІВ
ДОНЕЧЧИНИ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ**
(СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»)

СПЕЦКУРС

Єрмоленко Анастасії Олександрівни

здобувачки ступеня доктора мистецтв

кафедри хорового диригування

Творча керівниця –

Заслужена працівниця культури України, професор

Величко Неля Анатоліївна

Науковий консультант –

Заслужений діяч мистецтв України,

доктор філософії, професор, академік

Тимошенко Максим Олегович

ПЛАН

- I. Композиторська школа Донеччини в контексті розвитку українського хорового мистецтва кінця XX — початку XXI
- II. Індивідуальні композиторські моделі хорового письма в творчості митців Донеччини
- III. Виконавська інтерпретація хорових творів композиторів Донеччини
- IV. Перелік рекомендованої літератури

I. Композиторська школа Донеччини в контексті розвитку українського хорового мистецтва кінця XX — початку XXI століття

1. Донеччина як осередок сучасної музичної культури України.
2. Історичні та соціокультурні чинники формування композиторського середовища Донеччини.
3. Розвиток професійної музичної освіти та хорового виконавства в регіоні.
4. Діяльність Донецької організації Національної спілки композиторів України у формуванні сучасного музичного процесу.
5. Фольклорні джерела у творчості композиторів Донеччини.
6. Основні жанрово-стильові тенденції хорової музики Донеччини кінця XX — початку XXI століття.
7. Феномен універсальної творчої особистості в музичному мистецтві Донеччини.
8. Творчі покоління та індивідуальні композиторські стратегії у музичному мистецтві Донеччини.

II. Індивідуальні композиторські моделі хорового письма в творчості митців Донеччини

1. Фольклоризм і дитяча хорова музика у творчості Олександра Некрасова.
2. Жанр хорової поеми та принципи симфонізації хорового мислення у творчості Олексія Скрипника.
3. Перформативність та міжмистецький синтез у хорових проєктах Євгена Петриченка.
4. Поліфонічне мислення та духовна проблематика у творчості Михайла Шуха.
5. Симфонічні принципи організації хорової драматургії у творчості Олександра Рудянського.
6. Сакральний вимір сучасної хорової музики у творчості Віктора Степура.
7. Новітні засоби хорового письма у творчості Сергія Мамонова.

8. Творчість Івана Карабиця як складова мистецької традиції Донеччини.
9. Тенденції розвитку сучасної хорової музики Донеччини на початку ХХІ століття.

ІІІ. Виконавська інтерпретація хорових творів композиторів Донеччини

1. Теоретичні засади виконавської інтерпретації сучасного хорового твору.
2. Інтонційно-стильові особливості музичної мови композиторів Донеччини.
3. Особливості відтворення фольклорних елементів у сучасній хоровій музиці.
4. Виконавські аспекти інтерпретації дитячих хорів Олександра Некрасова.
5. Інтерпретація хорової поеми «За горами сонце палає» Олексія Скрипника.
6. Симфонія-перформанс «Осяяні чорним сонцем» Євгена Петриченко як об'єкт виконавської інтерпретації.
7. Виконавські проблеми поліфонічної та сакральної хорової музики у творчості Михайла Шуха та Віктора Степурка.
8. Симфонізм як чинник виконавської інтерпретації хорових творів.
9. Перформативність, театралізація та мультимедійність у сучасному хоровому виконавстві.
10. Сучасні підходи до інтерпретації музики композиторів Донеччини.

IV. Перелік рекомендованої літератури

1. Александрова Н. В. Вокальна творчість Олександра Некрасова (жанрово–тематичний огляд). *Композитор Олександр Некрасов* : збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 110–122.
2. Андросова С. Л. Культурні процеси в Донбасі в 20–30-ті рр. ХХ ст. : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01. / Донецький національний університет. Донецьк, 2010. 310 с.
3. Антоненко О. М. Хорова культура Запорізького краю ХХ – початку ХХІ століть в аспектах музичної регіоналістики : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2014. 298 с.
4. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ—ХХІ століть : монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2013. 232 с.
5. Берегова О. М. Мистецтво незламних: українська композиторська творчість проти російської агресії. Музикознавча думка Дніпропетровщини. Дніпро, 2024. Вип. 24. С. 115-127. DOI: 10.33287/222446 (дата звернення 24.03.2025)
6. Богород А. Про танець “Журавель”. Традиційні танці України. 2020. URL: <https://tanci.etnoua.info/vse/pro-tanec-zhuravel-a-bohorod/> (дата звернення: 29.07.2025)
7. Бривко М. Донецький вимір Биківнянської трагедії (за матеріалами архівно-кримінальної справи Погорєлова Дмитра Іпатійовича). *Донеччина: природа, люди, культура*. 2019. С. 109–112.
8. Бубенцова А. Г. Новаторські тенденції хорового письма у творчості Олександра Некрасова (на прикладі хорового циклу «Пісні з Волині»). *Композитор Олександр Некрасов. Збірка статей*. 2007. С. 47–55.
9. Белік-Золотарьова Н. А. Хорова драматургія опери О. Рудянського «Шлях Тараса»: символіка часопростору. *Аспекти історичного музикознавства*. 2019. вип. 18. С. 25–39. URL: <https://doi.org/10.34064/khnum2-1802>.

- 10.Белік-Золотарьова Н. А. Оперно-хорова творчість українських композиторів другої половини ХХ століття: шляхи розвитку : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків, 2011. 252 с.
- 11.Бессонова-Рубінська І. А., Рубінський С. О. Художньо-стилістичні особливості оркестрової музики Олександра Некрасова. *Композитор Олександр Некрасов* : збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 33–47.
- 12.Біленька І., Шейнін Д. На основі інтонаційного синтезу (Творчість відомого донецького композитора О.М.Рудянського). *Музичне мистецтво Донбасу: вчора, сьогодні, завтра..* Київ-Донецьк, 2001. С. 114–116.
- 13.Варавкіна-Тарасова Н. П. Духовні символи у просторімузичного тексту. («Гімн України» М. Вербицького на слова П. Чубинського).. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики..* Харків, 2017. вип. 47 : Когнітивне музикознавство. С. 4–14.
- 14.Варакута М. І. О методах работы с народно-песенным фольклором в хоровой миниатюре фольклорного типа (на примере цикла «Пісні з Волині» А. Некрасова).. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. Дніпропетровськ, 2014. вип. 9. С. 44–53.
- 15.Варнавська В. В., Філатова Т. В. Духовна музика в контексті художніх пошуків композиторів Донбасу: нариси до творчого портрета Михайла Шуха. *Музичне мистецтво Донбасу: вчора, сьогодні, завтра..* Донецьк, 2001. С. 89–96.
- 16.Василенко В. Травма як соціокультурна категорія: історія дослідження.. *Актуальні проблеми української літератури і фольклору*. 2015. вип. 23. С. 190–202.
- 17.Гамова І. Про поліфонію в творах Донецьких композиторів.. *Музичне мистецтво Донбасу: вчора, сьогодні, завтра...* Київ-Донецьк, 2001. С. 103–114.

18. Ганжа В. Кам'яні баби: актуальний погляд. *ArtUkraine*. 31.07.2012. URL: <https://artukraine.com.ua/ukr/a/kamennye-baby-aktualnyy-vzglyad/> (дата звернення: 22.05.2025).
19. Гливинський В. Драматургічні та стилістичні особливості симфонії О. Скрипника. *Українське музикознавство*. Київ, 1991. вип. 26. С. 168–181.
20. Грицаєнко Л. М. Про методи вільної обробки та фольклорної імпровізації в хоровій творчості Олександра Некрасова. *Композитор Олександр Некрасов* : збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 67–76.
21. Грібієнко Ю. О. Теоретичні та категоріальні засади музичної текстології як актуальної музикознавчої дисципліни : монографія. Одеса : Олді+, 2023. 512 с.
22. Гужва О. П. Симфонізм як феномен духовної культури Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2008. № 1. С. 43–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2008_1_6 (дата звернення 14.04.2025)
23. Дерев'янченко О. О. Неофольклоризм у музичному мистецтві: статика та динаміка розвитку в першій половині XX століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2005. 136 с.
24. Дерев'янченко О. О. Специфіка трактовки жанру в хоровому концерті "Катарсис" Олексія Скрипника. Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях. 2021. С. 72–75.
25. Дерев'янченко О. О. Хорові фольклорні композиції Олексія Скрипника в контексті творчості митця. Україні. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях.. 2020. С. 51–54.
26. Електронний архів українського фольклору. Колекція Степана Мишанича. URL: <https://folklore-archive.org.ua/subfund/3> (дата звернення: 15.01.2026).
27. Єрмоленко А. О. Культурні символи Донеччини у хоровій симфонії-перформансі Євгена Петриченка «Осяяні чорним сонцем». Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

- Київ, 2025. вип. 143 : Українська музика: аналітичний та інтерпретаційний аспекти. С. 129–143. URL: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2025.143.342813>.
28. Єрмоленко А. О. Жанрова інтерпретація хорового твору Олексія Скрипника за темою української народної пісні «За горами сонце палає». Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2026. Т. 1, вип. 94. С. 159–164. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-1-23>.
29. Жук К. В. Вивчення музичного фольклору Донеччини останньої чверті XX – початку XXI ст.. *Видавництво "Грані"*. С. 88–109. URL: <https://doi.org/10.33287/222408>.
30. Жукова Н. У Запоріжжі показують виставку до 155-ліття репресованого письменника з Донеччини Чернявського: що особливого він зробив. *Вільне радіо*. 03.07.2023. URL: <https://freeradio.com.ua/u-zaporizhzh-pokazuiut-vystavku-do-155-littia-represovanoho-pysmennyka-z-donechchyny-cherniavskoho-shcho-osoblyvoho-vin-zrobyv-foto/> (дата звернення: 20.03.2026).
31. Заворотна Г. Рутченкове поле. *Аркуш*. URL: <https://arkush.net/book/3163/1> (дата звернення: 12.12.2025).
32. Звуки Донбасу: хорова симфонія-перфоманс. URL: <https://biggggidea.com/project/zvuki-donbasu-horova-simfoniya-performens/> (дата звернення 14.04.2025)
33. Зінків І. Жанр обробки народної пісні у творчості Миколи Колесси. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2012. вип. 3. С. 637–647.
34. Іваницький А. І. Український музичний фольклор: Підручник для вищих навчальних закладів / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – 3-є вид. доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
35. Іванова Ю. Ю. Жанр хорової поеми як синтез музичного та поетичного мистецтва (на прикладі творів українських композиторів XIX - XXI ст.) :

- дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Одеська державна музичної академії ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2014. 194 с.
- 36.Івчик Н. Солярні символи у мистецтві: свастика, сонячний хрест і спіралі. URL: <https://nataliaivchyk.com/solyarni-symvoly-u-mystetstvi-vid-arhayiky-do-sogodennya/#text> (дата звернення 22.03.2025)
- 37.Ігор Калинець – творець українського національного літературного та інтелектуального простору. Львівський університет. 10.07.2024. URL: <https://lnu.edu.ua/igor-kalynets-tvorets-ukrainskoho-natsionalnoho-literaturnoho-ta-intelektualnoho-prostoru/> (дата звернення: 25.09.2025).
- 38.Ільяшенко Т. П. Неофольклористична тенденція у контексті музичної культури Донбасу другої половини XX – початку XXI століть.. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики. Харків, 2017. вип. 47 : Когнітивне музикознавство. С. 29–39.
- 39.Калениченко А. Українська симфонічна поема XX століття: історичний профіль. Національна академія наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського. 2015. Вип. 3. С. 88–95
- 40.Калинець І. М. Пробуджена муза : зібрання творів у двох томах. Київ : Дизайн, макет«Факт», 2004. 416 с.
- 41.Каменєва А. С. Музично-поетичні символи в хоровій творчості М. Шуха. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики..* Харків, 2017. вип. 47 : Когнітивне музикознавство. С. 53–63.
- 42.Каменєва А. С. Стилiстичнi особливостi хорового концерту «Чаклувальнi пiснi» М. Шуха. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти.* 2019. вип. 55. С. 122–135. URL: <https://doi.org/10.34064/khnum1-55.09>.
- 43.Камінчук О. Поетична творчість Миколи Чернявського в дискурсивно-типологічному контексті української поезії кінця XIX – початку XX ст.. *Експеримент. Біографії письменників.* 06.09.2021. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20210906-poetichna-tvorchist-mikoli-chernyavskogo-v-diskursivno-tipologichnomu-konteksti> (дата звернення: 14.03.2025).

- 44.Каплієнко-Ілюк Ю. В. Полістилістика як явище постмодернізму. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*. 2019. вип. 41. С. 11–17.
- 45.Карпикова Л. О. Дружківські скам'янілі дерева. *Енциклопедія Сучасної України. Природоохоронні місця*. 01.12.2008. URL: <https://esu.com.ua/article-21932> (дата звернення: 12.02.2026).
- 46.Кияновська Л. О. Хоровий концерт «Катарсис», Симфонія №3 «Галина» для скрипки і симфонічного оркестру. *Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка. Музичне мистецтво*. URL: <https://knpu.gov.ua/archive/khorovyj-kontsert-katarsys-symfoniia-3-halyna-dlia-skrypky-i-symfonichnoho-orkestru/> (дата звернення: 18.05.2025).
- 47.Кіреєва Т. І. Музика Олександра Некрасова як фактор духовного виховання молоді. *Композитор Олександр Некрасов : збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 17–32.*
- 48.Кіреєва Т. І. Музика Олександра Некрасова як фактор духовного виховання молоді. *Композитор Олександр Некрасов : збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 137–142.*
- 49.Ковпаненко Н. Архітектурно-мистецька спадщина Наддніпрянської України у вітчизняних історичних дослідженнях (кінець XIX – початок XX ст.) : монографія. Київ : Національна академія наук України Інститут історії України, 2013. 309 с.
- 50.Кокін С. Вихід з Великого терору 1937–1938 рр. У СРСР: як це було на Донбасі. Порівняльний аналіз. *Донеччина: природа, люди, культура*. 2019. С. 112–126.
- 51.Кузик В. В. Музичні “старти” Олексія Скрипника, Євгена Петриченка, Діни Писаренко. *Музична культура Донбасу, Криму: науково-популярні нариси*. Київ, 2021. С. 75–85.
- 52.Куромія Г. Свобода і терор у Донбасі: українсько-російське прикордоння, 1870–1990-і роки. / пер.: В. Агеев, Г. Кьорян. Київ : Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ». 2002 с.
- 53.Лаврів П. І. Історія південно-східної України. Львів : Слово, 1992. 150 с.

- 54.Летичевська О. М. Музичний Всесвіт Михайла Шуха. *Музична культура Донбасу, Криму: науково-популярні нариси*. Київ, 2021. С. 65–75.
- 55.Лісецький С. Й. Сильові тенденції «неокласицизм» і «неофольклоризм» у музиці М. Скорика.. *Мистецтвознавство*. 2016. вип. 1. С. 92–97.
- 56.Михайл Шух: Митець і час : колективна монографія. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. – 240 с.
- 57.Михайлова Н. М. Часопростір у режисерсько-постановочних рішеннях хорових сцен музичних вистав. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики*.. Харків, 2017. вип. 45 : Когнітивне музикознавство. С. 64–77.
- 58.Олендарьов В. М. Джаз на Донеччині: Проблеми історії, теорії та практики. *Музичне мистецтво Донбасу: вчора, сьогодні, завтра*. Донецьк, 2001. С. 69–77.
- 59.Павлишин С. С. Зарубежная музыка XX века. Київ : Музична Україна, 1980. 211 с.
- 60.Понятишин Н. Древній храм Сонця — Мергелева гряда. Дивовижні стародавні храми, знайдені на Луганщині. *ВСВІТІ. В Україні*. 20.08.2014. URL: <https://vsviti.com.ua/ukraine/25674> (дата звернення: 09.04.2026).
- 61.Приходько О. В. Хорова музика а саррелла другої половини XX – початку ХХІ ст.: теоретичне осмислення і виконавські підходи : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2017. 254 с.
- 62.Пучко-Колесник Ю. В. Діяльність диригента-хормейстера як соціокультурний феномен. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2009. 18 с.
- 63.Райбедюк Г. Б. Василь Стус та Ірина Калинець: грані взаєморецепції. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої вшануванню пам'яті відомого українського поета, перекладача, літературознавця і правозахисника*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. С. 113–117.

- 64.Рудь П. В. Симфонія для мішаного хору а cap rella на слова Г. Сковороди «Узнай себе» Олек сандра Щетинського: оновлення української хорової традиції.. *Мистецтво в міждисциплінарних дослідженнях*. 2016. вип. 6. С. 96–101.
- 65.Самохіна Н. М. Виховний потенціал музики Олександра Некрасова для дітей та юнацтва. *Композитор Олександр Некрасов : збірка статей / ред. Т. В. Тукова*. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 132–137.
- 66.Сбітнєва Л. М. Розвиток вокально-хорових жанрів у творчості композиторів і педагогів Донеччини. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. Київ, 2022. вип. 103. С. 214–222. URL: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2022-103-1-214-222>.
- 67.Тарновецький І. І., Щелканова С. О. Поетика «Concerto grosso з позитивом» Є. Петриченка. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Харків, 2025. вип. 74. С. 100–120. URL: <https://doi.org/10.34064/khnum1-74.05>.
- 68.Тюрікова О. Сучасне життя фольклорних традицій в музичній культурі Донецько го краю (культурологічний огляд). *Музичне мистецтво Донбасу: вчора, сьогодні, завтра : зб. статей*. Київ–Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2001. С. 54–64
- 69.Редя В. Я. Музика в культурній дипломатії сучасної України. *Українська культу ра: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. збірник*. Рівне, 2024. Вип. 48. С. 153–160. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.764> (дата звернення 22.02.2025)
- 70.Рейнс О. Символ «Чорне сонце в контексті українського націоналізму. URL: <https://cnsl.net/black-sun-symbol/> (дата звернення 20.03.2025)
- 71.Решетняк Л. В. Симфонічна творчість Олексія Скрипника в контексті сучасної музики. *Культура і сучасність: Альманах*. Київ, 2008. вип. 2. С. 185
- 72.Ущапівська О. М. Музичне мистецтво Донбасу в трансрегіональних соціокультурних процесах кінця XIX - початку XXI століття : дис. ... д ра

мистецтвознавства : 26.00.01 / Київський Національний університет культури і мистецтв. Київ, 2013. 453 с.

73. Ущепівська О. М. Музичні фестивалі і конкурси як важлива складова культурно-мистецького життя Донецького краю. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2010. вип. 1. С. 84–89.
74. Ущепівська О. М. Творчість Є. Петриченка: до проблеми визначення основних параметрів стилю композитора. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. Київ, 2010. XXIV. С. 243–249.
75. Чабаненко Н. А. Неофольклоризм як стильовий напрям в композиторській творчості ХХ ст.. *Мистецтвознавство*. 2019. вип. 2. С. 137–141.
76. Чжан Л. Жанр обробки народної пісні: синтез композиторської і виконавської інтерпретацій. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2019. вип. 53. С. 92–104. URL: <https://doi.org/10.34064/khnum1-53.06>.
77. Шадурський О. С. Особливості хорових фольклорних композицій Олександра Некрасова. *Композитор Олександр Некрасов : Збірка статей / ред. Т. В. Тукова. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. С. 67–75.*
78. Шадурський О. С. Тараканов М. М. (До питання методики роботи з оперним хором). *Вісник НАККІМ*. 2010. вип. 2 : Музичне життя Донеччини та проблеми виконавства. С. 31–54.
79. Шаповалова О. В. Фольклор в інструментальних творах композиторів Донеччини. *Музична фольклористика*. 2006. С. 109–113.
80. Шаповалова О. В. Циклічні форми інструментальної музики композиторів Донеччини : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Приазовський державний технічний університет. Маріуполь, 2007. 166 с.
81. Шведа О. Опісля були арешти. Як Василь Стус та Ігор Калинець ходили з вертепом у Львові. *Твоє місто. Спецпроекти*. 25.12.2024. URL: <https://tvoemisto.tv/uk/stories/116473-vidchuty-togochasnyy-duh-rizdva-yak-kolys-u-lvovi-kolyaduvaly-ta-vodyly-vertepy> (дата звернення: 22.08.2025).

- 82.Шевчук І. Г. Українська хорова музика в руслі духовно-естетичних шукань української культури першої половини ХХ століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : 025 / Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. Одеса, 2022. 177 с.
- 83.Щепинський А. О. Антропоморфні стели Північного Причорномор'я. *Інститут археології НАН України*. 1973. вип. 9. С. 21–28.
- 84.Яковчук О. М. Хорові обробки українських народних пісень Олександра Яковчука: рівень генетичної ментальності нації. Театр, кіно та хореографічне мистецтво. 2018. С. 288–295.
- 85.Bunyard T. An Introduction to Guy Debord's The Society of the Spectacle. Historicalmaterialism. URL: <https://www.historicalmaterialism.org/article/an-introduction-to-guy-debords-the-society-of-the-spectacle/> (дата звернення: 22.05.2025).
- 86.Daszkiewicz J., Tryjarski E. Baby kamienne stepów nadczarnomorskich. Kolekcja z Askanii Nowej. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1982. 231 с.
- 87.Gridley M. Concise Guide to Jazz, 7th edition. Pearson. 14.07.2021. URL: https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/concise-guide-to-jazz/P200000002869/9780137615162?srsId=AfmBOop9Ln8T4XdFODq_T5kPglCjYXGkSFtoqu83-xtUJ_c-VVayp3C0 (дата звернення: 20.11.2025).
- 88.Groeneveld E. Runes. Worldhistory. 19.06.2018. URL: https://www.worldhistory.org/runes/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 14.01.2026).
- 89.Sarrazin N. Approaches to Music Education. Music and the Child / N. Sarrazin. New York : Open SUNY Textbooks, 2016. С. 64–99.
- 90.Scientific history of vocal pedagogy and voice science [Електронний ресурс] // Vocal Feel. URL: <https://www.vocalfeel.com/en/scientific-history/> (дата звернення: 13.03.2026).
- 91.Zhyshkovych M., Mykulanyets L., Astalosh G. Musical Performance in the Age of Postmodernism. Postmodern Openings. 2022. Т. 13, вип. 4. С. 1–16.

